

REDACȚIA
Perencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL
un an .. .. 20 cor.
jumătate an .. 10 «
1 lună .. .. 2 «

de Duminică pe an 4
coroane.

România și America
10 coroane.

Întru România și străinătate
de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Un corb alb.

(*) Am arătat, într'un număr recent al ziarului nostru, că președintele Tablei regeste din Dobrișin, a adresat subalternilor sei un circular pentru care presa maghiară l'a timbrat de — nepatriot.

Iată această circulară:

»Cu prilejul inspecțiunilor ce am făcut pe la tribunale am avut prilej să observ cât de mult suferă principiul *nemijlocirii* și *verbalității* prin faptul, că *juzii și funcționarii tribunalului regesc nu vorbesc limba poporului de pe teritoriul acelu tribunal*. Cu acest prilej am arătat asupra **intereselor justiciare** cari nu numai ar face de dorit, dar **pretind neapărat, ca judele care e în atingere cu părțile**, din punct de vedere al **succesului** activității sale **să priceapă limba poporului**.

»Doresc, prin urmare, să fiu informat că oare, îndeosebi asupra personalului de serviciu mai tânăr și prin urmare mai dispus, **ce efect a avut indemnul meu de învățare limbii**, — iar aceasta cu atât mai osebit, pentru că cu prilejul numirilor lor, la propunerile mele dau însemnătate mare ca respectivul concurent, **să știe sau deocamdată cel puțin să priceapă limba poporului** de pe teritoriul tribunalului unde vrea să fie aplicat.

În restul scriptei sale cere chiar să i-se trimită *concepte* de ale funcționarilor, în limba pe care au învățat-o.

Iată un jude model. Dacă toți ar fi așa,

dacă toți astfel ar înțelege *principiul justiției*, multe din plângerile naționalităților ar încetă și dreptatea în Țara Ungurească s'ar servi așa fel, încât să nu deie prilej la atâtea plângeri.

Ce a pățit însă acest jude onorabil?

O parte a presei maghiare, aceea care e orbită de șovinismul cel mai patimaș, care nu-și dă seamă de înălțimea justiției și de sfințenia dreptului, care crede că juzii trebuie să îndeplinească rolul unor agenți de maghiarizare, se năpustește asupra dlui *Prubszky Jenő*, timbrându-l de nepatriot. Zice că el slăbește maghiarismul și face ca întrând prin sălile tribunalelor din Ungaria, să te crezi că ești în Berlin ori pe malurile Dâmboviței...

Fără îndoială, vor fi mulți Unguri cari citind exhortările șoviniste, să se impresioneze și să creadă că într'adevăr, seminția lui *Árpád* e în mare primejdie, după cum amenință țara întreagă pentru că, vezi Doamne, s'a găsit un jude destul de curajos să spună *ceea-ce între dânșii recunosc toți judecătorii conștiențioși*: că verbalitatea și principiul *nemijlocirii* în justiție numai așa se pot aplica și valoră, dacă judele pricepe limba poporului asupra căruia este chemat să facă judecată.

Noi credem însă tare, și o spunem de multă vreme, că în patria noastră mulțumire și pace între naționalități numai atunci va fi, când se vor afla mulți Unguri cari să profeseze principiile drepte și umane ale dlui *Prubszky*, să le profeseze nu numai ei, dar să le impună și subalternilor lor, să spargă astfel credința generală că șovinismul poate

întări neamul maghiar ori țara, ci mai presus de toate Ungaria să fie un *stat de drept*.

Fără justiție nici un stat nu s'a întemeiat și dacă s'a întemeiat, a fost de scurtă durată.

Rákóczy — acasă. Se știe, că una din concesiunile »naționale« cu ajutorul căreia Tisza socotea să desarmeze ori să mai potolească opoziția obstructionistă, a fost permisia dată de M. Sa ca osămintele lui *Rákóczy* să fie aduse din Turcia și înmormântate la Kassa cu toate onorurile.

Patrioții au primit cu mare bucurie aceasta, dar lupta a urmat. Iar parada națională o face, cum se și cuvine, guvernul actual zis național. *Wekerle* a și înștiințat deja municipalitatea orașului Kassa, că la 28 Oct. osămintele lui *Rákóczy Ferencz II* vor fi aduse acolo. Tot astfel și a soților lui de exil; acestea vor fi înmormântate la *Kézmárc*, ca fiecare oraș să-și aibă reliquiile sale.

Se vor aranja mari serbări. Singur orașul Kassa a votat 30.000 coroane pentru acoperirea cheltuielilor necesare.

Atragem luarea aminte a tuturor cititorilor nostri asupra foiletonului pe care îl publicăm în »Tribuna« de azi. Avem a face cu șire inspirate de cea mai înălțătoare nobleță de inimă a marei regine și poete Carmen Sylva.

Cetatea orbilor

de Carmen Sylva.

Sub figura modestă a unui servitor întră la mine cu câțiva ani în urmă, un tânăr, care abia terminase serviciul militar și pe care îl chemasem, pentru că era stenograf și negustor cult și știa deci să scrie mai multe limbi, ca să dea oarecare ajutor mânilor mele obosite, să-mi copieze lucrările pentru tipar și mai ales să-mi fie de mare ajutor în oare cari lucrări de afaceri. El voia să se căsătorească pe atunci și primi funcția, care părea a face parte din capacitățile lui, pentru că era la mine, și el auzise, că pe lângă mine se poate lucra mult și se poate face mult pentru alți.

În curând avu de suferit lovituri grele de soarte. Perderea primului său copil, a tinerei sale soții și a mamei sale urmară una după alta, așa că tânărul era doborât de durere și foarte nenorocit.

În toate marile dureri am găsit numai munca ca mijloc principal pentru a putea suportă ceea ce trebuie să suportăm, și așa mă gândii că numai dându-i mult, peste măsură de mult de muncă va putea suportă groaznică singurătate.

El lucra încontinuu pentru orbi.

Atunci auzii de invenția *Novat* pentru orbi și comadai imediat mașini, de oare ce mă ocupam de multă vreme de a ajuta pe orbi, atât pe cei din țara mea cât și pe cei din străinătate altfel de cum se făcuse aceasta până acum.

Găseam în special că se cere prea puțin forței lor cerebrale și li-se întrebuintează prea mult

mânile, cari se întăresc din cauza aceasta și nu mai pot fi ochi atât de siguri, când sunt uzați prin muncă brută.

Mașina nu dură mult, și comandai curând altele din America, o mașină de tipar foarte grea și foarte scumpă, care costă aproape 3000 lei până a ajunge la locul destinației, pentru a lucra atât de obositor, încât tânărul și puternicul bărbat nu putea lucra mai mult ca 3 ore pe zi, deoarece trebuia să se tipărească cu picioarele în plăci de zinc, ce se apucau cu mâinile. Cu toate acestea era mai bine ca cu creionul, care nu putea da decât o singură carte.

Monske scrisese lucrarea mea »*Pensées d'une reine*« pe franuzește pentru o amică a mea oarbă-surdă, și mai multe alte cărți pe nemțește.

Găseam însă prea neînsemnat rezultatul muncii extraordinare și eram bucuroasă că cel puțin tiparul mijloca o multiplicare. Cu chipul acesta *Monske* tipări o serie de cărți cari călătoriră în toate părțile lumii. Dar nu eram mulțumită și găseam vecinic munca prea mare față de rezultat. Atunci sosi în chip miraculos ajutorul.

Sfințiam un azil în care adăpostiserăm 100 de bătrâni și pe când parcurgeam coridoarele și în fiecare odăiță oamenii cari tocmai se mutau în ele stăteau doi câte doi, ajunsei și în fața unui bărbat cu totul tânăr, cu ochelari negri și mișcări de orb.

Întrebai imediat ce face tânărul aici. »E orb.« »Da«, spusei eu, »dar tiner!« Oamenii mă pripepură că înțelegeam să muncească, și-mi povestiră, că fusese zețar la un excelent dirigiuitor de ziar, care-i dădea 200 lei lunar, încă pe când începuse a suferi de ochi și chiar după ce orbise. Redactorul muri apoi și nenorocitul tânăr, care

pe lângă aceasta era și căsătorit, rămase cerșitor. Doamnele filantroape nu sunt totdeauna și echitabile și câteodată nu știu să găsească imediat ideea și astfel ele despărțiră pe nenorocitul tânăr de soția lui, îl însoțiră cu un oarecare bătrân străin gândind că cu chipul acesta e salvat.

Mie însă, cu toate că sunt mioapă, mi-a dat *D-zeu* ochi în inimă ca să văd imediat când un om are nevoie de ajutor grabnic.

Când sosii acasă, chemai pe *Monske* și îi spusei să alerge, cât mai repede posibil, să închirieze o căsuță, să instaleze în ea pe soția lui *Teodorescu* și să aducă apoi imediat pe orbul *Teodorescu* din azil. Toate acestea însă imediat căci spusei eu »până mâne e mort, am citit-o în figura lui, se omoară, nu poate suporta asta!«

Totul se întâmplă așa cum am poruncit și când *Monske* intră la *Teodorescu* acesta spuse: »Mâne nu m'ați mai fi găsit, m'ați fi sinucis.«

Imediat *Teodorescu* începu a face copiile paginilor ce le tipărea *Monske* și așa lucră ei în toată liniștea într'o mică mansardă a locuinței mele. *Teodorescu* își câștiga iar hrana, locuia comod cu tinăra lui soție și mulțimea zilnic lui *D-zeu*, căci era om foarte pios.

În timpul verei plecarăm la Sinaia iar pe *Teodorescu* îl trimiserăm la băi căci suferea de o slăbire a mușchilor probabil din cauza intoxicării cu plumb care se întâmplă des la zețari. Când ne reîntoarserăm în oraș, *Monske* îmi spuse într'o bună zi: »Cred că *Teodorescu* a găsit ceva!« și îmi explică, că *Teodorescu* și-a bătut capul toată vara, cum ar putea inventa o mai bună mașină de tipar, deoarece aceasta e cu totul nepractică,

(claritate) au făcut cauză comună atât cu Turcii cât și cu toți dușmanii Austriei (aprobări) și totdeauna tot Nemții și Viena au fost cei cari au dat în chip desinteresat apărare și ajutor (aprobări). „Budapesti Hirlap» dela 29 c. într'un primarticol îl ceartă rău pe Lueger pentru că — falsifică istoria.

Noi nu vrem să-l luăm în apărare ci numai în interesul istoriei punem următoarea întrebare :

In tabăra Sultanului care asedia Viena, după ce-și plimbase glorios trupele prin Ungaria și unde pe atâtea cetăți fâlfăia de multă semi-luna, lua parte ca aliat al Turcilor mării Sa Tökölyi și întreaga floare a nației maghiare?

Da, ori nu ?

Din străinătate.

«Conservatorul» scrie:

Infamia grecească nu prinde.

Deunăzi organele subvenționate de Patriarhie s'au grăbit să însoțească știrea despre asasinarea mitropolitului grec din Coritza Macedonia, cu zvonul tendențios după care autorii asasinatului ar fi aromânii.

Am văzut chiar, cu o vie părere de rău, că unele ziare românești au reprodus această știre fără nici o protestare, ca și când faptul li-s'ar fi părut foarte firesc.

Dar nemernicia grecească n'a putut trăi nici o săptămână, căci corespondenții ziarelor streine luând informațiuni la Constantinopol de împrejurările în cari s'a comis asasinatul au restabilit adevărul și au recunoscut că autorii acestui asasinat erau albanezii.

Contrar de ceea-ce se afirmă până acum, că acest omor era opera aromânilor înscrși la propaganda românească, se pare că asasinatul a fost făptuit de Albanezi ortodoxi din cauză că, între multe altele, Mitropolitul se opusese cu cea mai mare energie la tendința Albanezilor de a se sustrage dela influența patriarhatului și a clerului grecesc.

Acum vr'o două luni, muteseriful din Koritza propuse Porții transferarea Mitro-

politului de oare ce continuele discordii din ținutul său erau pricinuite numai de atitudinea lui.

Când a sosit la Patriarhat telegrama prin care se anunță omorirea lui Photios, Sinodul tocmai ținea ședință.

Toți membrii prezenți s'au ridicat în semn de doliu.

Mai târziu sinodul a hotărît să facă demersuri urgente pe lângă Poartă pentru pedepsirea vinovaților.

NAȚIONALITATEA.

Iată cea mai frumoasă idee, care s'a zămislit deodată cu binecuvântatele idei de libertate și egalitate. Ea e focul sfânt, pe care revoluțiunea franceză l'a răspândit cu putere pe întreg largul pământului; și a luminat mințile întunecate ale popoarelor, cari se sbăteau după conservare etnică și întărire economică.

La început această idee s'a sălășluit cu nevinovăție în sufletele indivizilor și popoarelor, dar la urmă despoții cei tari și egoiști au făcut din ea o armă de speculă pentru a înăbuși, a apăsa și a stârpi pe cși slabi, pentru ca pe corpurile despoiate de putere a acestora să se ridice ei și să domnească cu îngâmfare.

E foarte natural, că omul nu se naște cu această idee. Copilul n'o pricepe, n'o știe aplică. Dar simte tăria ei într'un gând mai mare sau mai mic, după cum părinții săi s'au însuflețit mai mult sau mai puțin pentru ea.

Nu încape însă îndoială, că această idee aparține lumii morale, e un făt al moralului. Dacă căutăm cumva s'o rupem de moral, și le puem ca două idei răslețe, e de sine înțeles, că moralul e superior și mai întâiu lui ne închinăm. Dacă de pildă un om se sbate cu moartea și noi putem să-l mântuim, avem datorie sfântă să-i ajutăm, fie el de orice naționalitate, pentru că așa cere moralul, iar acest moral e temelia de subsistență a individului și a colectivității, e cea mai înaltă manifestațiune a evului

nostru. Dacă, de pildă, am face contrarul, adică n'am mântui pe străinul ajuns în primejdie, ne-am bate joc de moral, ne-am bate joc de noi înșine și în consecință ne-am bate joc chiar de naționalitatea noastră, căci ea e fătul lumii noastre naționale și stă în cea mai strânsă legătură cu aceasta.

Nimenea nu poate fâgădui, că explicarea asta n'ar fi corectă.

Și totuși trebuie să ne mirăm, când vedem, că sunt atâți indivizi negrii la suflet și poapoare întregi, cari interpretează tocmai în senz contrar ideea de naționalitate. Acești indivizi cufundă pe naufragiatul străin în loc de a-l scoate și-și bat astfel joc de idee, de moral, de credință, de Dumnezeu. Prin astfel de fapte ei cred, că-și validează și-și întăresc eul lor, naționalitatea lor. În orbia lor nu vreau să înțeleagă, că acest mod de pricepere a acestei idei și felul cum o practizează ei îi duce la cel mai pătimăș egoism, iar acest egoism în loc de a realiza înaltă asemare a omului îl târaie în lupte și certe personale, în combateri pizmașe de validitate pe terenul intereselor de clasă, și de rasă.

Înțeleg foarte bine, că lupta pentru ridicarea la domnie și la întărire a acestei idei poate avea, ba chiar datorie să-și câștige teren cât se poate de vastă în statele etnice unitare. Aici triumful deplin al acestei idei însemnează întărirea națională, politică, culturală și economică a poporului. Prin acest triumf se ace mulțămire generală și subminarea tănuită a temeliei statului, e eschisă, pentru că nu există nemulțămii, cari să se lupte și ei pentru recunoașterea și întărirea naționalității lor. Străinii sunt puțini și ei nu pot avea tăria morală, cu ajutorul căreia să pretindă acest lucru. Ei nu se pot lupta în acel stat pentru validitatea și impunerea naționalității lor, pentru că ei sunt membrii altor națiuni și întregitori ai acelu stat. Justiția însă trebuie să fie egală pentru toți, pentru că în caz contrar adică o justiție nedreaptă ar însemna batjocorirea naționalității, cu toate că această e aproape generală și o posed în mod unitar aproape toți cetățenii acelu stat.

familia să nu cază numai în spinarea bărbatului orb. Avem deja un frânghier și facem sute de mii de rețele, și sute de mii de plombe, pe cari le toarnă orbii. Se va mai găsi un mijloc oare care de câștig, afară de facerea periilor și împletirea pantofilor și alte lucruri încă, până când se va începe abia școala, pentru care avem deja diversi profesori orbi — muzica va începe imediat, deoarece unul din profesori cântă din vioară și a mai învățat și acordarea pianului. Vom utiliza și înțelege și toate meseriile cari au fost găsite practice în străinătate, dar vom acordă atenția principală mașinei, prin care se economisește o muncă zasă.

Cele mai multe dame se plâng de supra obosală a muncii, și eu însumi, când am învățat scrisul orbilor am suferit atât că de atunci mi-a rămas un deget înțepenit.

Cu mașina aceasta nu se va mai întâmplă, și ori ce lucrare este aceeași pentru tot pământul, pe care se află mai mult de 2 milioane orbi!

Cetatea noastră a orbilor va deveni foarte luminoasă și senină, și de acea am numit-o: »Vatra Luminoasă«.

Regulat când începem un meșteșug, vine la el o grupă de 10-12; când aceștia îl știu, alți 10-12 cari învață dela cei dintâi, și așa mai departe cu prevedere, până când om avea o întreagă cetate mare de orbi.

E o fericire negrăit de mare de a putea servi o lume întreagă din colțul nostru mic și umil, care de mult era cu desăvârșire necunoscut așa că primeam scrisori la București în Bukkakra sau în Turcia sau aiurea.

Oamenii abia știu că România a fost zăgazul de care s'a lovit valul turcesc; că vreme de

veacuri aci e o cetate a creștinismului și că lupte aprige au nimicit valul pătrunzător. Nici odată n'au izbutit Turcii să-și puie în ea temeinic piciorul, au reușit numai să obție un tribut și să trimeată prinți cari au pustiit țara.

Și acum, va să pornească de aici lumină în lumea toată și țara să devie de toți cunoscută de oare ce aci trebuie să se comande mașina orbilor! Urările de bine cuvântare care vor cădea ca roua caldă nici nu sunt de socotit, iar orbii din lumea întreagă, vor simți că lumea nouă li se deschide. Cetatea noastră a orbilor va deveni mai senină și mai practică de cât acea propusă de Bebel în care nu înțeleg multe lucruri; între altele rolul cu totul secundar pe care îl au mamele. În cetatea mea a orbilor însă, mamele vor fi factorii hotărâtori.

Atunci când n'aveam încă nici loc și nici bani, nici nimica mi-se aduse un copil, care era orb cu desăvârșire și părea să fie și surd idiot, care nu putea nici să umble nici șeadă! O jalnică înfățișare! E primul copil pe care l-a primit Monske și soția și soacra lui au obținut progrese inimaginabile; acum copilul aleargă fericit, se joacă și zburdă, aude foarte bine, dansează când se cântă și e favoritul tuturor lucrătorilor orbi noi veniți.

Rugăm numai ca să se facă cât mai multe comenzi de mașini, pe cari suntem în stare să le vindem pe un preț mai mic decât 300 de mărci și să le lăsăm să fie plătite de către acei cari ne-au fost recomandați și garantați de azilurile pentru orbi. Până acum avem vre-o 40 de comenzi, înainte chiar de a putea efectua pe cea dintâi și câți de acei cărora le-am promis-o o așteaptă. O așteaptă și alții, Helenakeller, apoi

azilul de orbi din Iohannesburg, acela din Iova: în Australia trimit una; de asemenea și societatea copiilor Sunbeam care poartă numele meu »Carmen Sylva« și care în timpul foametei care a domnit la noi mi-a trimis 500 lei adunați ban cu ban.

De aceste se va ține seamă mai întâiu, bine înțeles și de orașul meu natal.

Cu toții se bucură nespuse de mult și așteaptă de multă vreme, dar în public nu se poate lansă decât ceva cu desăvârșire simplu, căci altfel ar fi ajuns din nou ceva nedesăvârșit ca și până acum; pentru asta trebuie ca să avem cu toții răbdare.

Dacă socotim pe acești 20 de mii de orbi căsătoriți, înseamnă să redăm țării mele o mare mulțime de cetățeni folositori cari până acum sunt numai o povară. Ei vor fi sărguincioși și fericiti de o vrea Dumnezeu. În tot cazul ne-atărnați și mulțumiți, ca nici odată.

În alte țări s'a făcut mult pentru orbi; la noi lucrul stă însă așa de rău, că a fi orb era sinonim cu a fi cerșitor.

Și erau aci persoane bine situate, cari cerșiau! Era o jale!

Curând, curând ei vor lucra cu toții, iar copiii se vor duce la școală, cari întâiu va fi orânduită în chip primitiv și nu îngrămadită într'o clădire mare de piatră și friguroasă, despărțită de cei cu darul vederei!

Pentru copiii cu darul vederei faptul de a viețui în mijlocul orbilor va fi o școală extraordinară de blajinătate și de milă. Chiar de pe acum ei sar în ajutor când văd pe un orb stând locului, fără să-și găsească calea.

În clipă se întind mânuțe spre dânsul.

Până acum am unit toate confesiile și dife-

Cu totul altcum stă însă lucrul în statele poliglote. Aici lupta pentru întărirea și lățirea acestei idei nu poate fi și nici nu trebuie să fie altcum, decât relativă. Aici sunt mai multe neamuri și nu e permis, ca unul dintre acestea să se ridice la întărire pe contul celui alt, căci acest fapt e întâi moral și al doilea ajunge la realizare prin forță și forța n'o poate îndura nimenea multă vreme, ci mai curând sau mai târziu se ridică în contra ei cu tendința îndreptățită de a o răsturna. Aceasta duce la anarhism, iar anarhismul nu contribuie la întărirea statului. Chiar și dacă ar fi mare la număr neamul râvnitor de domnie, ar avea o majoritate absolută față de celelalte neamuri să nu cerce a le apăsa pe acestea nici fizicește (prin eschiderea lor dela bunurile materiale ale statului!), nici moralicește (prin desnaționalizarea lor!) căci aceasta ar produce la început o rană mică în organismul statului, dar această rană fiind hrănită mereu, ar infecta cu vremea întreg organismul și l-ar băga în mormânt.

Dar pe lângă asta, dacă ideea de naționalitate e practizată în mod absolut de o singură națiune din statul poliglot, fără de a lua în considerare pe celelalte națiuni, cari își au tradițiunile lor, sunt bășinașe, sunt părți întregitoare etnice ale statului, aceasta ar însemna batjocorirea acestei idei, negațiunea ei, prefacerea ei într'o armă, care lovește în legile firii, care lovește în justiție, în chemarea și demnitatea personală a omului moral.

Și dacă cineva atacă, oare acest atac nu presupune apărare sau contra atac, care nu poate fi decât leală pentru apărarea eului propriu sau a conservării individualității naționale?

Că atunci de acestea și contraatacuri, eventul și subminări de stat, — provenite toate din nemulțămirea neamurilor apăsate de neamul care posedă forță — nu pot aduce la scopul, pe care trebuie să-l urmărească fiecare stat, e foarte natural. Lucrul ăsta l-a înțeles foarte bine și la timp America (Statele-Unite), care nici n'are

ritele naționalități. Și vor trăi cu toții în bună înțelegere și prin preoții tuturor bisericelor, precum și prin rabini — deoarece avem și mai mulți Ovrei — se vor satisface cerințele religioase ale orbilor.

Și sperăm că în chipul acesta să avem pace și bucurie în Vatra noastră luminoasă.

Rugăm însă ca să nu se procedeze în chip zgârcit cu comenzi, deoarece grabnica noastră dezvoltare depinde numai de bani mai puțini sau mai mulți, și nu cerem milă, ci comenzi, cari la rândul lor înseamnă o mare fericire în celelalte țări. Acel care comandă o mașină face o îndoită binefacere, pentru noi și pentru orbi.

Trebuie să avem numai în vedere ce înseamnă ca orbii să-și poată apropia toate bibliotecile din lume, în toate și în toate ramurile, așa că în curând un mare număr din ei să se poată ridica prin erudițiune, putând să instruiască pe alții și să scrie cărți.

Se cere acum dela dâșii ca să execute lucrările lor cu același preț ca și cu darul vederei, pentru a nu fi păgubitori acestora; aceasta este însă o nedreptate strigătoare, căci nimenea nu se gândește la greutățile cu cari au de luptat. Dar în curând greutățile acestea vor fi înlăturate și li-se va deschide tărâmul filologiei, filozofiei,

păcatul absolut de a se compune din așa multe neamuri eterogene. L-a înțeles Elveția poliglotă, țările de jos și altele. Numai Ungaria nu l-a înțeles încă, iar această lipsă de bună voință de a pricepe nu poate însemna fericirea Ungariei. Germania federală, care constă din mai multe individualități de stat cu caracter german, persecută pe Poloni, dar persecuțiunea asta nu e o persecuțiune absolută, deoarece ei cu tot șovinismul lor național recunosc o națiune polonă cu obiceiuri și tradițiuni polone, iar în parlamentul lor recunosc un club polon.

Austria poliglotă recunoaște prin legi autonomia teritorială și națională a Galiției, regatul boem, autonomia națională a Italianilor, autonomia Bucoveninilor și da tuturor neamurilor, cari o alcătuiesc, prilej de întărire pe toate terenele de manifestațiuni naționale, culturale și economice.

Ungaria însă poartă lupta de rassă, ba și mai mult: ea poartă și luptă de clasă, pe care alte state au uitat-o de mult. Ungaria e o plantă prea veștedă în largul câmp al civilizațiunii de astăzi.

Ea n'a ajuns însă la fericita idee a mulțămirii indivizilor. Ea nu înțelege încă sau nu vrea să înțeleagă, că un stat numai atunci e puternic, dacă membrii lui sunt mulțumiți cu el. Ochii ei încă nu s'au deschis destul de bine, ca să vadă cât de departe e lumea pe care ea nu-și dă silința s'o înțeleagă.

Așa se pot bucura Germanii și Colosul dela nord, care tocmai acum își strânge șirurile. Și-le stringe acum, dar totuși mai de timpuriu decât Ungaria.

V. N.

Cărțile de cetire ale dlui Iuliu Vuia înv. în B.-Comloș.

Recenziune de Simeon Andron, învățător.

Adevărat fiind că: »Mișcarea literaturii, constată gradul de dezvoltare a unei națiuni«, cum cu deplină dreptate a zis neuitatul I. E. Rădu-

teologiei, matematicii, căci pe mașinele noastre se va putea reproduce cu ușurință și figurile geometrice.

Se va putea redă și partituri întregi de muzică în sute de exemplare, așa că vor fi mari artiști și compozitori cari vor putea să reproducă cugăturile lor pe hârtie fără vre-un ajutor oarecare. Nici nu-și poate închipui cineva ce înseamnă lucrul acesta și ce mare înrîurire va avea.

Cred, că în vremurile noastre prea materiale orbii vor fi aceia cari vor obține rezultate extraordinare în domeniul spiritual, și lucrurile cari au nevoie de privire, le vor lăsa în sarcina acelor cari văd cari nu trebuie să se teamă că vor fi striviți prin concurență.

Trebuie să ne gândim că orbii sunt ființele cele mai nenorocite din lume și ne putem bucura fără invidie gândindu-ne la clipa aceasta care aduce lumină în atâta întunec!

»Vatra Luminoasă« să fie slăvită, și când mașina va ieși din fabrică și va putea grăi, ea va aduce mai mult bine în lume decât cel mai mare vas de războiu care face atâta zgomot și costă atâția bani.

(Scris pentru »Neue Freie Presse«).

Sinaia, Septembrie 1906.

lescu, părintele literaturii române; atunci, ne îndoios este și adevărul, că: mișcarea literaturii didactice, constată gradul de dezvoltare și inteligență a statului învățătoresc.

Învățătorimea română, încă din timpuri străvechi, a dat dovezi, că-și pricepe chemarea, afirmându-se din timp în timp, prin scrierile aleșilor săi.

În timpul mai nou, activitatea colegului nostru Iuliu Vuia, inv. B.-Comloș, se ridică falnic și da literaturii o nouă mișcare, care face onoare corpului învățătoresc.

Din recente sale scrieri, de astădată ne stau înaintea »Cărțile de cetire«, apărute în tipografia diecezană din Arad, — asupra cărora, prin asta, îmi iau voie a face unele observări de recenziune, și anume privitor la:

1. »Cartea de cetire, pentru clasa II-a a școlii populare, aprobată prin decisul Vener. Conzistor arădan, dela 22 Decembrie 1905, nrul 6062, se extinde pe 68 pagini și cuprinde 125 bucăți. Prețul 36 fil. (cea mai ieftină)«.

La scrierea acestei cărți constat că autorul a avut în vedere principiile didactice, precum și instrucțiunile ministeriale, privitoare la scrierea cărților de cetire, căci tratează în prima linie subiecte din viața nemijlocită a elevilor, ca: Familia, casa părintească, curtea, pădurea, câmpul și pământul.

Din intuițiune: Omul, corpul omenesc, cănele, mâța, oaia, găina, gâsca, rândunica, șoarecele, etc.

Din învățământul religios: Nașterea, copilăria, patimile și învierea lui Cristos, iar pentru dezvoltarea simțului de pietate, are bucăți alese, ca omul din lună, rugăciuni pentru toată ocazia, și pentru dezvoltarea simțului de milostenie, are Săracul și bogatul, binefacerea resplătită.

Pentru cultivarea sentimentelor de onestitate sunt: Băiatul de omenie, școlarul bun, copilul neascultător, lanțul, nu fi lacom, hoțul păcălit și a.

Pentru iubirea de adevăr are: lubiți adevărul, păstorul mincinos, povestea topoarelor, ce să faci copilul bun, etc.

Pentru iubirea părintească și iubirea fiască, precum și pentru deșteptarea voci de muncă: Lucrul și sărăcia, nuca verde, lucați și vă rugați, iar pentru dedarea la bună-cuviință: Resumul modestia.

Nu a uitat autorul nici de împrejurarea, că curățenia e prima condiție a sănătății, căci ne dă bucăți ca: lubiți curățenia! Școlarul bun, poartă-te curat! Iar prin bucată: lubiți buna rânduială și atenționează a deprinde băieții la ordine.

Pentru combaterea beției, are bucăți alese: Beția, apoi »Ce bea bețivul?« Iar prin bucăți de cetire, ca: Fi mulțumit cu soarta! îi deprinde a fi mulțumiți cu aceea, ce le-a dat Dumnezeu.

În definitiv: religiune, morală, pietate, iubire de adevăr, bună cuviință, iubire părintească, iubire de muncă, de curățenie și de ordine, precum și ură față de beție, iată ce nutrimânt ales spiritului oferă în cartea sa, colegul Vuia, învederat, că tinde a da învățământului caracter educativ.

Pe lângă acestea, cartea mai conține și ghințuri, povești, pilde instructive și cuvinte înțeleșuri cari, toate plac atât de mult băieților.

2. »Cartea de cetire«, pentru clasele 3 și 4 a școlii populare, aprobată prin decisul Venerabilului Conzistor arădan, dela 13/26 August 1906, nr. 3500. Prețul 60 fil. «.

Aceasta carte ilustrată se estinde pe 98 pagini.

a) Clasa 3-a are 70 bucăți.

Prin scrierea acestei cărți, autorul a răspuns adevăratului scop, ce trebuie să-l urmărească cartea de cetire, care nu are de scop a servi numai cu material, pentru esercitarea cetitului etic și logic; ci și a introduce pe elevi — pe cunoștințe preparative — în materia diferitelor obiecte de învățământ, — după cum susținea distinsul nostru pedagog, dr. Petru Pipoș: »Cartea de cetire trebuie să conțină piese din literatura învățământului.«

Și ce ușor îi este învățătorului la predarea diferitelor discipline, când elevii au deja cunoștințe despre unele noțiuni, — cari apoi și-le completează.

HACKENDRE

architect cu dipolmă
și măestru zidar.

Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4

— **Statistica întâmpărilor din Rusia.** Ziarul »Cseznoworsky Dnevnik« a compus statistica întâmpărilor din Rusia în cele două săptămâni din urmă:

Au aprins și jefuit 95 de moșii, în 12 locuri sămănăturile au fost dripite, au omorât 6 proprietari mari, 15 țărani, 159 răniți. Numărul deținuților e necunoscut.

În luptele revoluționare au fost omorâți 12 polițiști, 4 jandarmi, 12 soldați, 3 ofițeri, 1 președinte de tribunal. În lupta pentru restabilirea ordinii jandarmii și miliția au omorât 500 de oameni, au fost prinși 10 membri ai Dumei, 315 agitatori și muncitori. Au închis 6 laboratoare, 6 tipografii, 25 magazine de bombe. Au fost decapitați 7 revoluționari, 17 au fost judecați la moarte, au sîstat 18 ziare, au jefuit 42 biserici, 12 mănăstiri, 4 trenuri. Bine înțeles aceasta statistică nu-i completă.

— **Scandal provocat de ziariști.** Se scrie că eleganta cafenea Aragno din Roma, unde se întrunesc deputații, scriitorii, artiștii etc., în zilele trecute a fost scena unui scandal nemai pomenit.

Înainte de acest scandal avusesse un duel între Tommaso Monicelli, colaboratorul socialistului »Aranti« și Vettori, colaboratorul ziarului Mattino din Milano. După ce în ziua primă s'au dueltat fără nici un rezultat, au continuat și a doua zi duelul și ambii au rămas răniți. A doua zi după dud »Aranti«, a atacat din nou ziarul din Neapole și a scris lucruri supărătoare mai ales despre Borgese, un redactor al acestui ziar.

Deoarece Borgese și așa era în drum spre Milano, se opri la Roma, pentru ca să-și ia satisfacție.

La orele două când cafeneaua Aragno e plină de lume, Borgese se înființă, merse direct la masa ziariștilor și întrebă care e ziaristul Monicelli. Acesta se sculă în picioare, atunci Borgese îndreptă asupra lui o lovitură de baston, care însă nimeri spatele vecinului lui Monicelli, care tocmai se sculase în picioare. Așa se încinse o bătaie cu scaune, mese și sticlării, toți oaspeții plecară din cafenea fără să plătească, și numai poliția putu să despartă pe ziariștii înfuriați.

Borgese se alese cu mai multe tăieturi la cap și la artera mâinei drepte. Comisarul poliției i-a dus pe amândoi la secție, iar de aici Monicelli se duse acasă iar Borgese se duse în cafeneaua San Giacomo. Ambii adversari și-au intentat proces, iar al treilea proces l'a intentat proprietarul cafenelei pentru pagubele ce li-a avut; iar el le prețuește la 300 lire.

— **San-Francisco,** orașul american, ce-a fost pustiit atât de îngrozitor de un puternic cutremur de pământ iarăși începe să fie clădit, frumos, tot cum fusese. Lucrul însă merge greu, căci pentru clădire muncitorii cer plată îngrozitor de mare. Așa zidarii câte 7—10 dolari la zi, adecă 35—40 coroane. Oamenii prefer deci mai bucuros să locuiască și mai departe în colibe și case din lemn.

— **Cutremur de pământ.** După o telegramă din New-York se vestește că în orașul Iuan din Portoriko a fost două cutremurări de pământ, puternice. O panică grozavă domnește între locuitorii.

— **Mulțumită publică.** Pe seama bisericii gr. or. române nou edificată din parochia Topa de sus, tractul Beiușului, au binevoit a dona următorii: din Insbruck (Tirol) preastimata doamnă soția dlui Iosif Ruscha, căpitan ces. reg. pentru prestol un mäsaiu frumos cusut și alte obiecte în preț de 60 cor. Din Budapesta dela dl Ioan Papp, preot militar un chivot o iconă a S. Treimi și alte obiecte în preț de 100 cor. Din Topa de sus dela d-na Maria Giordan 100 cor. Văduva lui Nistor Flore 40 cor., Pașcu David, jude com. 20 cor., Teodor Zgird 10 cor., Ioan Ban Gavrilă 10 cor., Andreiu Marcuț 10 cor., Iuan Dume 10 cor. Din Buroia: Eva Vesa väd. lui Gavrilă Popa, în bani 10 cor., o masă cu

măsărită și lumini în preț de 20 cor., Ana Husău 10 cor. Din Corbești: Florea Blaga, jude com. 20 cor., Iuan Blaga 4 cor.

La toți abești binefăcători, precum și la ceice nu i-am înșirat aici cari au contribuit la sionul nostru și pe astă cale respectuoasă noastră mulțămită le exprimăm, și rugăm pe prea bunul Dumnezeu ca din bunățiile visteriilor sale tuturor dăruitorilor să le răsplătească.

Mai aducem mulțămită măestrilor lemnari și zidari Melentie Poenar și Ioan Bura din Beiuș, pentru sânguința desvoltată cu edificarea bisericei spre mulțămirea tuturor, asemenea epitropului Teodor David pentru osteneala ce a prestat sub durată edificării bisericei noastre. *Topa-de-sus, 4/17 Septemvrie, 1906.* Pentru comitetul parochial: *Vasiliu Papp, preot gr.-or. rom.*

— **In esclusiva magazină a fabricii de pănuri au sosit noutățile de toamnă.** O întregă uniformă de haine bărbătești 3 metri pănură de lână fl. 3.90, 4.45, 5.40, 6.60, 7.95.

In provința trimitem mustre. Pentru un pardesiu ori palton 2.20 cmt. fl. 6.60—7.50.

Peptare după moda franceză în prețurile cele mai convenabile.

Pentru copii se capătă remășițe. Cu stimă: **Leichner és Fleischer** magazinul fabricii de pănuri în *Arad, Szabadságtér 17.*

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești *Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).*

— **Atragem atențiunea onoratului public asupra anunțului alui H. Zeidner.**

— **Atragem atențiunea asupra anunțului alui Frankl József.**

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 28 Septemvrie

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:20 - 7:21
Secară pe Octomvrie	6:16 - 6:17
Orz pe Octomvrie	6:91 - 6:92
Cucuruz pe Iulie	6:63 - 6:64
Cucuruz pe 1907	5:08 - 5:09
Grâu pe Aprilie 1907	7:53 - 7:54

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octomvrie 1906	7:17 - 7:18
Grâu pe Aprilie 1907	7:49 - 7:50
Secară pe Octomvrie	6:16 - 6:17
Ovăs pe Octomvrie	6:86 - 6:87
Cucuruz pe Iulie	6:49 - 6:50
Cucuruz pe 1907	5:07 - 5:08

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: gre-părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechei. 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și se află de vânzare la tipografia »Buciumul Român« Galați, România următoarele cărți:

1. Elemente de instrucție civică, drept și economie politică lucrare după programa în vigoare, pentru clasa a IV-a secundară de M. N. Pacu, doctor în drept, profesor, avocat. Prețul 2 lei 50 bani.

2. Elementele de morala creștină alcătuite după programa în vigoare pentru uzul școalelor secundare de Moise N. Pacu, profesor la liceul din Galați și avocat. Prețul 2 lei.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Nu-s bani aruncați

ci hotărît e capital ce fructifică aceea ce dai pentru Emulziunea lui Scott, căci sănătatea cea bună, plină de putere, e mai mult vrednică decât o avere. Emulziunea lui Scott conține cel mai bun oleiu de știucă din Norvegia, și numai calitatea aceasta se folosește la pregătirea Emulziunii lui Scott. Procedura proprie de pregătire alui Scott e întemeiată pe praxă și studii de 30 de ani. Acest leac are putere extraordinară și acolo unde trebuie să vindece sau să pustiască urmările unei boale, are efect repede și sigur. Cu oleiul comun de pește nu se poate nici pe departe acel succes sigur și favorabil ca cu Emulziunea lui Scott.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. **BUDAI EMIL**, «*Városi Gyógyszertár*»

BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2-50

Se află în fie-care apotecă.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Hertegovina în tre-

cut și prezent.

Comunicări făcute Academiei Române în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 10 f.

Plus 10 fileri porto.

Vindere de lemne de bral.

Comunele Seliște Găliș și Tilișca au primit cu ordinul m. Nrul : 32885. I—A—2. îndreptățirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritoriu de 1057.5 jughere cat. prin tăiere, — iar pe un teritoriu de 714.7 jughere cat. prin rărare.

Negustorii de lemne, care se interesează de vnzarea de pari pot lua acele părți în privire în lunile Oct. și Nov. a. c. până ce ține timpul favorabil.

Pentru deslușiri îndrumări se poate adresa la primăriele comunelor interesate, respective la curatorul de cerc r. ung. silvanal în Seliște.

Seliște, în 25 Septemvrie 1906.

Primpretoșul cercului.

ANUNȚ.

În comuna fruntașă Cacova (Krassószörény) lângă Oravița se caută un barbier român. Respectivul se asigură în sprijinul inteligenței din loc și se face atent asupra împrejurării că în această comuna se țin atât târguri de țară cât și târguri mari de săptămână.

Informațiuni dă Tema Iova din Cacova.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoi. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerintelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 68

Librăria editoare H. ZEIDNER Braşov (Brassó).

Cele mai bune cărți pentru școlile populare

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele:

FONDAT ÎN 1867.

FONDAT ÎN 1867.

Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor de St. C. Alexandru, legat Cor. —40
Abcdar nou ilustrat pentru școlile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I., legată —30 fil., Partea II., leg. Cor. —36
Carte de cetire ilustrată pentru școal. primare de G. Zaharia. Partea I. legată —48 fil., II., leg. Cor. —56
Cartea copiilor ilustrată de St. C. Alexandru, pentru cl. 2 primară, legată Cor. I.—, broș. —80
Carte de cetire pentru anii din urmă ale școlilor populare și de repetițiune, de D. Dogariu și N. Pilfia, broșată Cor. I.—, leg. Cor. 130
Abcdar maghiar întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școal. pop. de Fr. Koós și Vasile Goldiș, Ed. V., leg. Cor. —40
A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare, de Fr. Koós și V. Goldiș, Ediția II., legată Cor. —50
Manual de limba germană pentru școlile populare, de I. Dorca, legat Cor. —60
Aritmetica de E. F. Lurtz, pentru școal. populare, traduse de un învățator. Partea I., numerii 1—100, broșat Cor. —40 — Partea II., numerii dela 1—1000, edit. 2, broșat Cor. —70 — Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană, ect., br. Cor. 1— — Partea IV. Raporturi, proporțiuni, regulile de 3 simplă și compusă, ect. broșat Cor. 180
Aritmetica de D. Dogariu, cu numerii întregi, ediția 2, broșată Cor. —60
Aritmetica pentru anii din urmă ai școlii populare primare, de I. Dariu, broșată Cor. —90
Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop și Vasile Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlile populare Ed. IX., cu harta Ungariei colorată broș. —60; cu harta neagră broș. Cor. —50
Istoria Ungariei și elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilfia. Ediția X., cu ilustrațiuni, broșată Cor. —40
Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pentru școlile populare de S. Moldovan, broșat Cor. —40
Elemente din constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școlile populare de Vasile Goldiș, Ediția II., legată Cor. —40
Fizica pentru școlile populare cu multe ilustrațiuni, de D. Făgărășanu, broșată Cor. —60
Elemente de fizică pentru școlile populare, de I. Dariu, Ediția V., legată Cor. —70
Economia câmpului și grădinaritul de G. Moian, broșată Cor. —50, legată Cor. —60
Elemente de muzica vocală pentru școlile populare, de N. Stoicovici, broș. Cor. —50
Colecțiune de cântece și cântări bisericesti pe note, pentru școlile populare, de N. Stoicoviciu. Partea I., broșat Cor. —50
Cărți auxiliare pentru școlile primare.
Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat, de D. Dogariu, broș. Cor. —24

Dicționar portativ român-german-maghiar, de H. Schlandt, broș. Cor. —20 — Ediția întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broșat Cor. —60, în pânză legat Cor. —80
Micul Cântăreț în biserică sau răspunsurile dela Sta Liturgie de I. Dariu, edit. II., broșată Cor. —16
Micul rugătoriu în școală și acasă de I. Dariu, broșată Cor. —16
Cântece de irozii la Nașterea Domnului împreunate cu câteva cânturi naționale, broșată Cor. —20
Epistolă a Domnului Isus Hristos ce a trimis'o D-zeu din Cer, broș. Cor. —12 legată Cor. —20
Visul Născătoarei de D-zeu împreună cu rug. pentru tot creștinul, br. Cor. —12 legată Cor. —20
Sonorul sau frumos răsunătoarele plânso-cânturi la Mormântul Domnului de G. Ucenescu. Ediția IV., broș. Cor. —24
Versurile Nașterii Domnului nostru Isus Hristos. Ediția IV., broșată Cor. —12

Căiete de desen,

pentru școlile primare și civile.

Caiet de desen pentru școlile populare și civile de A. Lukáts. Caietul I. cu 50 de modele. Caietul II., cu 40 de modele. Caietul III., cu 25 de modele, caietul 4 Cor. —20
Caiet de desen pentru școlile de fete. Ediția 2-a Cor. —30
Modele pentru caligrafia română în școlile primare după sistemul prof. gimn. A. Lukáts, de și I. Dariu Cor. —20
Caiet de exerciții caligrafic cu diagonale Nr. 1 și 2 Cor. —06
Modele pentru caligr. maghiară și germană Cor. —24
Căiete de probă stau la dispoziție.

Manuale pentru școlile medii

(gimnaziale, reale și școlile civile de fete).

Carte de cetire, pentru clasa I și II gimn. și reală, seminare, pedagogice și școal. super. de fete, de Ioan Popea, revid. de Dr. Constantin Lacea, edit. V., legat în pânză Cor. 240
Gramatica limbei române, pentru cl. I și II gimn. etc. de N. Bogdan, broș. Cor. 2—, legat Cor. 240
Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru școal. secundare, după cele mai nouă recerinte ale instrucțiunii de N. Pilfia, revizuit de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV., volumul I. (Etimologia) Broșat Cor. 180
Curs de limba maghiară pentru școal. gimn. etc. prelucrată după Toepler de P. Budiu, prof. gimn., broșat Cor. 180, legat în pânză Cor. 220
Manual de limba maghiară, pentru clasa I-ă gimn. etc. de N. Bogdan, prof. gimn., broșat Cor. 1—, cartonat Cor. 120; pentru clasa II-a broșat Cor. 1—; pentru cl. III-a broșat Cor. 150; pentru cl. IV-a broșat Cor. 180, cart. Cor. 2—
Gramatica elementară a limbei germane, cu deprinderi de tradus germane și române, vârite printre regulile și cu vocabulele de I. Maxim, prelucrată de N. Pilfia, broșat Cor. 2—
Sintaxa limbei germane, întocmită pentru cl. super. ale școl. medii de N. Pilfia, broșat Cor. 160

Gramatica latină pentru cl. I și II-a gimn., prelucrată după sistemul lui H. Perthes, de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, broșat Cor. —70
Carte de cetire latină, pentru cl. I ă gimn. de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, cu vocabular, broșat Cor. 2.—; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular, broșat 240
Explicări la cărțile de limba latină, pentru cl. I și II-a gimn., de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, broșat Cor. 120
Sintaxa limbei latine, pentru cl. III și IV gimn. de V. Goldiș, prof. în pens. broșat Cor. 280
Gramatica limbei elenice, de Curțius—Iosif, broșat Cor. 5—
Curs complet de limba franceză, de A. Vlaicu, metoda I. Fetter. Partea I și II, broșat 240; partea III Cor. 240; partea IV Cor. 280
Grammaire française, de A. Vlaicu, broșat Cor. 120
Geografie, pentru școlile medii, după D. Laky, de D. Făgărășanu și S. Moldovan. Tom. I. Regatul Ungariei, ediția 2-a, ilustr., legat Cor. 2—
Geografia, pentru școal. medii, după D. Laky, de D. Făgărășanu și A. Bârseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter, broșat Cor. 1— — Tomul III. Asia, Africa, Australia și America Cor. 2—
Curs elementar de botanică și zoologie, pentru cl. inferioare etc., de G. Chelariu, partea II-a, broșat Cor. 2—
Istoria universală, pentru școlile sec. de V. Goldiș. Volumul I. Evul vechiu, broșat Cor. 2—
Aritmetica, de F. E. Lurtz. Partea III, fracțiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc., broșat Cor. 1— — Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calculul societății și câteva alegațiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hârțiilor de stat, a acțiilor. Purtarea și inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc., broșat Cor. 180, legat în pânză 220

Cărți auxiliare și diverse.

Dicționar german-român, ptru școală și conversațiune, de Th. Alexi. 5-a ediție, broșat Cor. 360
— român-german, 2-a ediție, prelucrată și completată. S'a aplicat în parte ortografa Academiei Române dela 1904, exclusiv cea mai nouă ortografie germană, broșat Cor. 450
Amândouă părțile legată într'un volum elegant în piele Cor. 10—
Caractere morale, exemple și sentințe de Ioan Popea, prof., broșat Cor. 2—
Incerări în literatură, de I. A. Lăpădat, broșat Cor. —50
Despre metrii în poeziile lirice a lui Horațiu, de I. Lengeru Cor. —50
Instrucțiuni populare, despre datorințele și drepturile de dare, de W. Niemandz, broșat Cor. 120
Bucătăreasa națională, carte de bucate cu 1465 de rețete, de I. C. Hîntescu, brașat Cor. 160
Păcăniile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de Hîntescu, broșat Cor. —16

Cataloage care vor apărea în curând se trimit franco în tot locul.

Toate cărțile de școală sunt aprobate de Inaltul Minister r-ung. de culte sau de prea Venerabile Consistoare!

Învățători, librari și vânzători primesc rabat.

Toate aceste cărți se pot procura dela Librăria H. ZEIDNER, Braşov (Brassó).

Mare magazin de specialități din Paris.

Mare magazin de specialități din Paris.

NOU

Aduc la cunoștința On. public, că
am deschis mare depositde instrumente medicale, legători, pentru vătămări,
fășii de legat pânțele, suspensorii, precum și
artici optici, ca: ocheanuri pentru teatru și tabere
.. .. militare și tot felul de ochielari .. ..

în ARAD, piața Andrásy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stimă:

Deutsch Mihály.

NOU

Mare magazin de specialități din Paris.

Mare magazin de specialități din Paris.

**Nu mai este
boală de porci**dacă vei comanda vestitul
praful de nutreț
din Seghedin.Promovează apetitul porcilor, le curăță mâtele, prin ce
capătă sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngră-
șatul, după folosință porcii nu se mai îmbolnăvesc.PREȚUL unei cutii 50 fl. și 1 cor. La comanda mai mari
mai ieftin. Revanzătorii au scăzământ la preț.

● Se poate procura exclusiv la ●

Zenke Zoltán, Szeged.**Nu mai este incuietură de șezut!**S'a gătat cu durerea de stomacul și cu lipsa de apetit,
dacă vei comanda preparatul meu de licor din plante ce
întărește stomacul:**Barátital.**O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 5 co-
roane: 1 sticlă 80 fleri.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarece contra perturbărilor de stomac și contra
lipsei de apetit numai beutura DTali „Barátital” mi-a fo-
losit, mă rog a-mi trimite cât mai curând 100 sticle cu
rambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noevre 1905.

Garami Zsigmond, dir. la școala civilă.

Raderea de prisos!Cine voește se economisească banii, cine
voește se cruțe timpul, cine nu voește se
fie espus la vre-o boală de piele, acela
se rade

cu „RASOL”

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de
30 de ori, 2.40 Cor. In provincie 3. Cor.
plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu
mandat postal mai scump cu 20 fl. Pregă-
tește și trimite„RASOL” Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzătorilor dă concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
păruluie „RASOLIN”-ul
foarte recomandat damelor,Prețul unui borean 2 Cor. in provincie 2.50
Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu
mandat postal e mai scump cu 20 fl. Uni-
o o o o cul pregătitor o o o o„RASOL” Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.**Doamnelor!**Prăvălia mea din strada Deák
Ferencz nr. 30 **am strămutat-o
tot în aceeași stradă în celalalt
șir de casă nr. 2**, lângă hotelul
»Vass«. Cer încrederea onorațiilor
doamne și pe mai departe. La
mine se pregătesc corsete după
modă și toate cele trebuincioase
pentru a da unei femei o talie
frumoasă și elegantă.Cei din provincie, pot cere în-
drumări.

Cu toată stimă

Pilcz Irma, Arad
Deák Ferencz-u. 2.

*****

Daca suferi de reumă și receală,
nu căuta alt medicament
ci cumpără o sticlă de **spirt de reumă de Dr. Flesch**
care vindecă reuma, răceala, durerea de mâni, picioare,
spate și șele, slăbirea mânilor și picioarelor, durerile is-
cate din bătăi, sforțări, sclintiri și umflăturile, mai in-
grabă de cât ori-ce alt medicament. Influența se poate ve-
dea în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile vechi
la cari n'a folosit nici scaldă nici alt medicament. Se
poate căpăta la inventatorul și la pregătitorul lui .. ..**Dr. Flesch Emil** apotecar la »Magyar Korona«
GYÖR, Baros-ut Nr. 24, și in
Budapesta, magazinul prim in apotecile lui Török József
Budapest, VI., Király-u. 12 și Andrásy-ut 26.O sticlă de 1½ delitre 2 cor. La o folosire mai îndelun-
gată, pentru o sticlă »familiară« prețul 5 cor., din care 2
sau 3 la dispoziție le trimitem pe lângă ramburs postal.

*****

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,crepuri, crețuri, fireturi de perdele
și draperii, ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de plapomă, rose,
rețele de pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre:**FRANKEL JAKAB**
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!

Sa sprijinim industria nationala!

INDUSTRIA NATIONALA!

CELE MAI BUNE OROLOAGEcele mai solide și cele mai după modă
juvaericeale atât pe bani gata cât și

— IN RATE —

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine,
liferează cea mai bună prăvălie în aceasta
privință în întreaga Ungaria:**Brauswetter János**
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit.

Correspondențele să se facă în cât se poate
în limba maghiară, germană sau franceză.